

chochlik

Pismo Uczniowskie przy ZSS w Słupi

(numer 1) 09.11.2018

numer 6 (25) 2004/2005

24. 06. 2005 r

Wydanie specjalne !

To specjalne wydanie gazetki poświęcimy historii naszego państwa, bowiem rok 2018 to Rok Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości. Jest okazją do świętowania wydarzeń z przeszłości, ale również zachętą do budowania wspólnej przyszłości. Również w naszej szkole świętujemy obchody tego święta.

Zatrzymajmy się na chwilę, powróćmy do historii naszych przodków, dzięki którym jesteśmy w tym miejscu.

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę,
przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz ...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz ...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany -
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz ...

Mazurek Dąbrowskiego jest oficjalnym hymnem Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi o tym Rozdział I, art. 28, pkt 3. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku. Z kolei Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz.U. 1980 Nr 7 poz. 18), podaje jedyny obowiązujący tekst oraz zapis nutowy.

ZAPAMIĘTAJ ZASADY

Mazurek Dąbrowskiego jest jednym z symboli państwowych, pełni wyjątkową rolę w życiu narodu. Polski hymn jest chroniony przez przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawę o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych jak również rozporządzenia resortowe.

Ustawa z dnia 31.01.1980 roku o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, w artykule 14 jasno precyzuje zasady zachowania w czasie wykonywania lub odtwarzania Mazurka Dąbrowskiego.

- Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju.

- Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek.

- Mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia głowy.

- Osoby w umundurowaniu obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie.

- Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochylenie sztandaru.

UNIKAJ BŁĘDÓW

Już w XIX wieku w tekst pierwszej zwrotki wkradł się błąd w wersie kiedy my żyjemy, słowo kiedy zaczęto zastępować słowem póki, które określa granice czasu i dotyczy tylko tych osób, które w tym momencie je wypowiadają. Józef Wybicki użył słowa kiedy, które oznacza: jeśli, skoro, ponieważ, przedstawiając zależność istnienia Polski od istnienia Polaków. Błąd ten został usunięty przez specjalną komisję w 1926 roku, jednak do dziś jest powielany.

W kolejnej zwrotce Pieśni Legionów, Józef Wybicki błędnie zapisał nazwisko Czarniecki, poprawnie brzmi ono Czarniecki. Błąd występuje w rękopisie Pieśni Legionów Polskich we Włoszech.

Błędem jest też śpiewanie w zwrotce poświęconej hetmanowi Stefanowi Czarnieckiemu wrócił się/ rzucił się/ rzucim się przez morze. W treści naszego hymnu ten wers brzmi: wrócim się przez morze. Podobnie jak hetman Polacy mają wracać się do Ojczyzny, gdy nastanie taka potrzeba.

W ostatniej zwrotce bardzo często błędnie śpiewane są dwa pierwsze wersy naszego hymnu. Zamiast: Już tam ojciec do swej Basi mówi zapłakany wiele osób śpiewa: Mówił ojciec do swej Basi cały zapłakany. Trudno wytłumaczyć dlaczego, bowiem tekst ten jest niezmienny od czasów Józefa Wybickiego.

Wskazane jest wykonywanie pełnej wersji hymnu, zawsze gdy okoliczności na to pozwalają (np. nie krępują nas ograniczenia wynikające z protokołu dyplomatycznego).

Problemem jest kwestia refrenu, który według literackiej wersji powinien być śpiewany bez powtórzeń, a według zapisu nutowego z powtórzeniem.

Na ten moment obie wersje wykonania, z powtórzonym refrenem i ze śpiewanym tylko raz, winny być traktowane jako prawidłowe.

od szubienicy. Od tego czasu generał Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki stali się najbliższymi przyjaciółmi. W tym okresie Wybicki otrzymał od Tadeusza Kościuszki nominację na stopień generała majora milicji pomorskiej.

Po upadku Insurekcji Kościuszkowskiej władze pruskie uznały Wybickiego za szczególnie

LEGIONY POLSKIE

LEGIONY POLSKIE 1914-1918

Legiony Polskie zostały utworzone 27 sierpnia 1914 r. Początek dała im Pierwsza Kompania Kadrowa, utworzona z inicjatywy Józefa Piłsudskiego 3 sierpnia 1914 r. w Krakowie. W latach 1914–1918 służyło w Legionach niemal 31 tys. osób. Składały się z polskich organizacji paramilitarnych, m.in. oddziałów Związku Strzeleckiego, Polskich Drużyn Strzeleckich, a także sekcji Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Stanowiły oddzielną formację armii austro-węgierskiej. Legiony Polskie odwoływały się do polskiej tradycji wojskowej. Najsilniej nawiązywano do czasów napoleońskich i okresu istnienia Księstwa Warszawskiego – nazwą formacji, ceremoniałem wojskowym oraz elementami umundurowania.

W 1914 r. Legiony zostały podzielone na Legion Wschodni i Legion Zachodni. Następnie sformowano z nich trzy brygady: I Brygada – dowódca Józef Piłsudski (od grudnia 1914 do września 1916 r.), następnie Kazimierz Sosnkowski (do października 1916 r.), a później Marian Żegota-Januszajtis (do marca 1917 r.); II Brygada – dowódca Ferdynand Küttner (od maja 1915 r. do lipca 1916 r.), później Józef Haller (do lutego 1918 r.); III Brygada – dowódca Wiktor Grzesicki (do lipca 1916 r.), później Stanisław Szeptycki (do listopada 1916 r.), Zygmunt Zieliński (do kwietnia 1917 r.), Bolesław Roja (do lipca 1917 r.).

Podczas I wojny światowej Legiony Polskie brały udział w walkach z armią rosyjską. Najważniejsze bitwy zostało stoczone m.in. pod Rokitną (13 czerwca 1915 r.), Jastkowem (31 lipca – 3 sierpnia 1915 r.) i Kostiuchnówką (4–6 lipca 1916 r.). Po wydaniu w roku 1916 aktu 5 listopada część legionistów polskich odmówiła złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec, w związku z czym zostali internowani w obozach: żołnierze w Szczypiornie, oficerowie zaś w Beniaminowie, a Józef Piłsudski w Magdeburgu. W okresie od 20 września 1916 do lutego 1918 r. Legiony Polskie nosiły oficjalną nazwę: Polski Korpus Posiłkowy. Po odzyskaniu niepodległości 11 listopada 1918 r. oficerowie i żołnierze Legionów zaczęli tworzyć Wojsko Polskie.

Dziedzictwo Legionów było w okresie II Rzeczypospolitej jednym z najważniejszych elementów kształtujących tożsamość i patriotyczną postawę Polaków. Upamiętniano miejsca legionowych bojów, organizowano marsze szlakami bojowymi poszczególnych formacji. W powszechnej opinii po dziś dzień Legiony utożsamiane są z Marszałkiem Józefem Piłsudskim.

ROMAN DMOWSKI

ROMAN DMOWSKI (1864-1939) – POLITYK, MAŻ STANU, POSEŁ NA SEJM USTAWODAWCZY RP, PISARZ POLITYCZNY

Urodził się w 1864 r. we wsi Kamionek (dziś część Warszawy), w ubogiej rodzinie szlacheckiej. W 1888 r. został członkiem warszawskiego koła Związku Młodzieży Polskiej „Zet”. W 1889 r. wstąpił do Ligi Polskiej (tajnej, niepodległościowej organizacji patriotycznej). W sierpniu 1893 r., za współorganizowanie manifestacji narodowej w setną rocznicę Konstytucji 3 maja, spędził 4 miesiące w areszcie warszawskiej Cytadeli, a następnie został zesłany poza obszar Królestwa Polskiego (potocznie Kongresówki). W 1903 r. wydał książkę *Myśli nowoczesnego Polaka*, w której zawarł program ideowy środowiska ruchu narodowego.

W czasie I wojny światowej prowadził na Zachodzie akcję dyplomatyczną na rzecz niepodległości Polski. Dzięki jego zabiegom politycznym władze francuskie zgodziły się na utworzenie w czerwcu 1917 r. Armii Polskiej we Francji. Dmowski powołał Komitet Narodowy Polski, uznany przez państwa ententy za oficjalną reprezentację narodu polskiego. Był zwolennikiem tezy, że dla Polski większym zagrożeniem są Niemcy niż Rosja. Konsekwentnie działał na rzecz klęski Niemiec. W 1916 r. otrzymał tytuł doktora *honoris causa* na Uniwersytecie w Cambridge.

Po zakończeniu I wojny światowej na początku 1919 r. został delegatem Polski na konferencji pokojowej w Paryżu, podczas której walczył o uzyskanie ziem zaboru pruskiego oraz Śląska i Mazur. 28 czerwca 1919 r. w Wersalu Dmowski wraz z Ignacym Paderewskim podpisali traktat wersalski, przywracający po 123 latach Polskę na mapie świata. Zgodnie z postanowieniami traktatu Polska otrzymała znaczną część terenów postulowanych na zachodzie, w tym Wielkopolskę i Pomorze Gdańskie, a na Warmii, Mazurach i Górnym Śląsku miało odbyć się referendum. W czasie wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. był członkiem Rady Obrony Państwa. W międzywojniu kontynuował pracę pisarską i pozostawał jednym z przywódców narodowej demokracji.

„Jesteśmy różni, pochodzimy z różnych stron Polski, mamy różne zainteresowania, ale łączy nas jeden cel. Cel ten to Ojczyzna, dla której chcemy żyć i pracować”.

R. Dmowski, *Myśli nowoczesnego Polaka* (1903 r.)

JÓZEF PIŁSUDSKI

JÓZEF PIŁSUDSKI – (1867-1935) Przywódca ruchu niepodległościowego, polityk, marszałek Polski

Józef Piłsudski wywodził się z rodu szlacheckiego osiadłego na Wileńszczyźnie co najmniej od XVII w. W młodości został wmieszany w próbę zamachu na cara Aleksandra III i zesłany na Syberię (1887 r.). Po powrocie w 1892 r. wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej i wkrótce stał się jednym z jej przywódców. Redagował i drukował „Robotnika”, prasowy organ partii.

Zainicjował stworzenie Związku Walki Czynnej i organizacji strzeleckich przed I wojną światową, a po jej wybuchu – Legionów Polskich. W 1914 r. na czele Pierwszej Kompanii Kadrowej wkroczył do Królestwa Polskiego i wziął udział w walce z Rosjanami. W tym samym roku utworzył Polską Organizację Wojskową. Dowodził I Brygadą Legionów.

22 lipca 1917 r. został aresztowany, a następnie osadzony w twierdzy w Magdeburgu. Po klęsce Niemiec i Austro-Węgier 10 listopada 1918 r. został zwolniony z internowania w Magdeburgu i wrócił do Warszawy. 14 listopada Rada Regencyjna przekazała Piłsudskiemu władzę polityczną; objął funkcję Naczelnika. 16 listopada wysłał do światowych przywódców telegram notyfikujący powstanie państwa polskiego. W listopadzie 1918 r. jako Naczelnik Państwa rozpoczął proces odbudowy państwowości polskiej oraz Wojska Polskiego. W 1920 r. dowodził podczas wojny z bolszewicką Rosją. W tym samym roku został mianowany marszałkiem Polski. W 1923 r., kilka miesięcy po zabójstwie prezydenta Gabriela Narutowicza, Piłsudski zrezygnował ze wszystkich sprawowanych funkcji i udał się „na emigrację” do Sulejówka.

Pogarszająca się sytuacja polityczna kraju oraz kolejne upadające rządy sprawiły, że zdecydował się wrócić do czynnego uprawiania polityki. Marszałek Piłsudski i jego zwolennicy uważali, że w Polsce należy przeprowadzić sanację, czyli uzdrowić sytuację w państwie. W maju 1926 r. przejął władzę w drodze zbrojnego przewrotu. W latach 1926–1935 zajmował stanowiska generalnego inspektora sił zbrojnych, ministra spraw wojskowych oraz dwukrotnie premiera.

Józef Piłsudski rządził Polską dziewięć lat i doprowadził do tego, że stała się ona liczącym się państwem w Europie. Kiedy zmarł, żegnało go zjednoczone w żałobie wielonarodowe społeczeństwo II Rzeczypospolitej.

„Dał Polsce wolność, granice, moc i szacunek”.

Te słowa, wypowiedziane przez prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w dniu pogrzebu Józefa Piłsudskiego, znakomicie charakteryzują rolę Marszałka w dziejach Polski.

IGNACY PADEREWSKI

IGNACY PADEREWSKI (1860-1941) – ŚWIATOWEJ SŁAWY PIANISTA,
KOMPOZYTOR, DZIAŁACZ NIEPODLEGŁOŚCIOWY

Urodził się w Kuryłówce na Podolu. Kształcił się w Warszawie, Strasburgu, Wiedniu i Paryżu. Koncertował na najważniejszych scenach świata; występował między innymi dla królowej Wiktorii.

Podczas I wojny światowej był orędownikiem sprawy polskiej na Zachodzie. Zaczął prowadzić szeroko zakrojoną działalność dyplomatyczną na rzecz Polski i Polaków, wykorzystując swą popularność. Paderewski zbierał m.in. fundusze na pomoc ofiarom wojny i był jednym ze współzałożycieli komitetów pomocy Polakom w Paryżu i Londynie. Wspólnie z polskim noblistą Henrykiem Sienkiewiczem założył w Szwajcarii Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. Po wyjeździe do Stanów Zjednoczonych osobiście starał się skłonić prezydenta Woodrowa Wilsona do wystąpienia na rzecz praw Polaków do niepodległego państwa. W 1917 r. został przedstawicielem na USA Komitetu Narodowego Polski. Miał bezpośredni wpływ na deklarację Wilsona ze stycznia 1918 r. W punkcie 13. programu pokojowego znalazł się zapis o stworzeniu niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkałych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, zaś integralność terytoriów państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową.

Przybycie Ignacego Paderewskiego do Poznania w końcu grudnia 1918 r. stało się impulsem do wybuchu powstania wielkopolskiego. W styczniu 1919 r. objął stanowisko premiera rządu RP i ministra spraw zagranicznych, które sprawował przez blisko rok. Wspólnie z Romanem Dmowskim reprezentował Polskę na konferencji paryskiej i podpisał traktat wersalski. W okresie międzywojennym mieszkał w Szwajcarii. Od 1939 r. był przewodniczącym Rady Narodowej RP. Po wybuchu II wojny światowej wszedł w skład władz RP na uchodźstwie. Został wymieniony w tzw. Czarnej Księdze, imiennej liście wrogów III Rzeszy. Zmarł w 1941 r. w Nowym Jorku. W 1992 r. trumnę z jego prochami sprowadzono do Polski, gdzie spoczęła w krypcie archikatedry św. Jana w Warszawie.

„Żaden z narodów na świecie nie może się poszczycić takim jak nasz bogactwem uczuć i nastrojów. [...]

Może w tym tkwi czar nasz ujmujący, a może też to i wada wielka!”

Mowa wygłoszona przez Paderewskiego z okazji Roku Szopenowskiego, 1910 r.

JÓZEF WYBICKI – CZŁOWIEK Z MISJĄ

Józef Wybicki - publicysta, działacz społeczny, konfederat i uczestnik insurekcji, polityk. Przeszedł do historii przede wszystkim za sprawą swego najważniejszego dzieła *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech*, znanego dzisiaj pod nazwą *Mazurek Dąbrowskiego*.

Urodził się 29 września 1747 roku w Będominie, w rodzinie średniozamożnej szlachty pomorskiej. W wieku sześciu lat rozpoczął naukę u stryja Franciszka, proboszcza skarszewskiego. W latach 1755-1763 kontynuował naukę w Kolegium Jezuickim w Starych Szkotach pod Gdańskiem. Następnie praktykował w kancelarii sądu grodzkiego w Skarszewach. W 1764 roku wziął udział w elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Kolejne praktyki prawnicze odbył w trybunałach w Poznaniu i Bydgoszczy. W wieku 20 lat został posłem na sejm powiatu mirachowskiego (z okręgu kościerskiego). Dzień 27 lutego 1768 roku przeszedł za sprawą Józefa Wybickiego do historii. Młody poseł z Pomorza, jako jedyny miał odwagę zaprotestować w obecności króla i wszechwładnego ambasadora Rosji Repnina, przeciwko przemocy rosyjskiej, aresztowaniu i wywiezieniu do Kaługi czterech opozycyjnych senatorów. Wydarzenie to w późniejszym czasie zostało uznane za jedno z działań, które doprowadziło do zawiązania Konfederacji Barskiej.

W 1768 roku Józef Wybicki dołączył do Konfederacji Barskiej i został jednym z Konsyliarzy Generalnych. Wraz ze stanowiskiem otrzymał nominację na tytułarny stopień pułkownika, który miał mu pomóc w staraniach o poparcie obcych dworów dla sprawy konfederackiej. Po przegranej bitwie pod Kcynią musiał ukrywać się i emigrować. Wyjechał do Holandii gdzie podjął studia polityczne i prawnicze w Lejdzie. Po upadku konfederacji zajął się prowadzeniem folwarku w Będominie. Wybudował m. in. młyn wodny i papiernię, meliorował grunty. 17 października 1773 roku ożenił się z Kunegundą Drwęską, ubogą krewną generałowej Skórzewskiej. Małżeństwo trwało niecałe dwa lata i zakończyło się tragedią. Ukochana żona zmarła podczas połogu. Wkrótce zmarła również matka Wybickiego - Konstancja. Józef za namową przyjaciół przeniósł się do Wielkopolski, gdzie od lipca 1775 roku pełnił funkcję podwojewodziego poznańskiego.

W latach 1776-1780 współpracował z Andrzejem Zamoyskim przy opracowywaniu kodeksu praw cywilnych. Powstało wówczas jedno z najważniejszych dzieł Wybickiego - *Listy patryotyczne do Jaśnie Wielmożnego eks-kanclerza Zamoyskiego prawa układającego pisane*. Wybrane listy odczytywał podczas słynnych „obiadów czwartkowych” króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W tym okresie współpracował również z Towarzystwem Ksiąg Elementarnych i Komisją Edukacji Narodowej.

W 1780 roku ponownie się ożenił. Jego żoną została Estera Wierusz-Kowalska. Państwo Wybicki kupili majątek w Manieczkach w Wielkopolsce. Tam też urodziła się trójka ich dzieci. Józef Wybicki mocno przeżył odrzucenie przez sejm reformy sądowej. Pomimo nominacji na szambelana królewskiego, wycofał się z życia politycznego i zajął się pisaniem wierszy, dramatów i oper. W 1784 roku został posłem na sejm z województwa kaliskiego. Jako plenipotent miast wielkopolskich uczestniczył w pracach Sejmu Wielkiego, współpracując ze Stronnictwem Patriotycznym.

Wielkie nadzieje związane z uchwaleniem Konstytucji 3 maja, zostały rozwiane przez zawiązanie Konfederacji Targowickiej. Po przystąpieniu króla do Targowicy, Józef Wybicki jako lojalny poddany uczynił to samo. Szybko jednak przeszedł do obozu zwolenników dalszej walki z Rosją.

Gdy Insurekcja Kościuszkowska dotarła do Warszawy, został członkiem departamentu wojskowego Rady Zastępczej Tymczasowej - naczelnego organu władzy wykonawczej w Warszawie. Tam też poznał, omyłkowo oskarżonego o zdradę, Jana Henryka Dąbrowskiego, którego wybronił

Mazurek Dąbrowskiego jest jednym z symboli państwowych, pełni wyjątkową rolę w życiu narodu. Polski hymn jest chroniony przez przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawę o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych jak również rozporządzenia resortowe.

Ustawa z dnia 31.01.1980 roku o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, w artykule 14 jasno precyzuje zasady zachowania w czasie wykonywania lub odtwarzania Mazurka Dąbrowskiego.

- Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju.
- Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek.
- Mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia głowy.
- Osoby w umundurowaniu obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie.
- Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochylenie sztandaru.

UNIKAJ BŁĘDÓW

Już w XIX wieku w tekst pierwszej zwrotki wkradł się błąd w wersie kiedy my żyjemy, słowo kiedy zaczęto zastępować słowem póki, które określa granice czasu i dotyczy tylko tych osób, które w tym momencie je wypowiadają. Józef Wybicki użył słowa kiedy, które oznacza: jeśli, skoro, ponieważ, przedstawiając zależność istnienia Polski od istnienia Polaków. Błąd ten został usunięty przez specjalną komisję w 1926 roku, jednak do dziś jest powielany.

W kolejnej zwrotce Pieśni Legionów, Józef Wybicki błędnie zapisał nazwisko Czarniecki, poprawnie brzmi ono Czarniecki. Błąd występuje w rękopisie Pieśni Legionów Polskich we Włoszech.

Błędem jest też śpiewanie w zwrotce poświęconej hetmanowi Stefanowi Czarnieckiemu wrócił się/ rzucił się/ rzucim się przez morze. W treści naszego hymnu ten wers brzmi: wrócim się przez morze. Podobnie jak hetman Polacy mają wracać się do Ojczyzny, gdy nastanie taka potrzeba.

W ostatniej zwrotce bardzo często błędnie śpiewane są dwa pierwsze wersy naszego hymnu. Zamiast: Już tam ojciec do swej Basi mówi zapłakany wiele osób śpiewa: Mówił ojciec do swej Basi cały zapłakany. Trudno wytłumaczyć dlaczego, bowiem tekst ten jest niezmienny od czasów Józefa Wybickiego.

Wskazane jest wykonywanie pełnej wersji hymnu, zawsze gdy okoliczności na to pozwalają (np. nie krępują nas ograniczenia wynikające z protokołu dyplomatycznego).

Problemem jest kwestia refrenu, który według literackiej wersji powinien być śpiewany bez powtórzeń, a według zapisu nutowego z powtórzeniem.

Na ten moment obie wersje wykonania, z powtórzonym refrenem i ze śpiewanym tylko raz, winny być traktowane jako prawidłowe.

od szubienicy. Od tego czasu generał Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki stali się najbliższymi przyjaciółmi. W tym okresie Wybicki otrzymał od Tadeusza Kościuszki nominację na stopień generała majora milicji pomorskiej.